

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK MUNKÁÜGYI KOLLÉGIUMA		4.
FŐLAJSTROMSZÁM KEZDŐIRATON:		
Postán/Gyűjtőládába/Személyesen/E-mailen/Faxon/E-írat		
Érkezett:	2023 MÁJ 12.	
PÉLDÁNY:	ÍV:	
MELLÉKLET:	KÖZTÜK:	
FŐLAJSTROMSZÁM: UTÓIRATON:		

Az írat elektronikus úton
készített másolat

2023 MÁJ 12.		
ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám:	IV/ 0 1 1 8 8 - 0 / 2023	
Érkezett:	2023 JÚN 05.	
Érkezés módja		
☐ POSTÁN	☒ @	EGYÉB:
Példány: 1	Melléklet: 12	Kezelőiroda: 12

Alkotmánybíróság
(1015 Budapest, Donáti u. 35-45.)
részére

felterjesztendő a
**Fővárosi Törvényszék Munkaügyi
Kollégiuma**
mint elsőfokú bíróság
(1027 Budapest, Tölgyfa u. 1-3.)
útján

[REDACTED]

Indítványozónak

képviseli: dr. Varsányi Péter kamarai
jogtanácsos [REDACTED]

[REDACTED]

alkotmányjogi panasza

Mellékletek:

1. sz. alatt csatolva jogi képviselő kamarai tagságát igazoló hatósági bizonyítvány, a jelen ügyben az Alkotmánybíróság előtti eljárásra szóló jogi képviseletre vonatkozó meghatalmazás
2. sz. alatt csatolva az Indítványozó adatkezelési nyilatkozata a nevének nyilvánosságra hozataláról

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott, [redacted] indítványozó [redacted]
[redacted]
[redacted] dr. Varsányi Péter kamarai jogtanácsos
[redacted]
[redacted] a továbbiakban: „Indítványozó”]

[redacted] kérelmezett ellen indított, sztrájk
jogszerűségének megállapítása iránt folyamatban volt nemperes eljárásban, a Kúria, mint
felülvizsgálati bíróság által hozott Mpk.VIII.10.163/2022/6. végzéssel szemben az
Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (továbbiakban: „Abtv.”) 27. § (1) bekezdése
alapján, az Abtv 30. § (1) bekezdésében biztosított törvényes határidőn belül az alábbi

a l k o t m á n y j o g i p a n a s z t

terjeszti elő.

- I. Az Alkotmánybíróság döntésére vonatkozó határozott kérelem (Abtv. 43. § (1) bekezdése)

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a Kúria Mpk.VIII.10.163/2022/6. számú végzését az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján szíveskedjen megsemmisíteni, tekintettel arra, hogy az alaptörvény-ellenes bírói döntés.

Az alkotmányjogi panasz alapját képező alaptörvény-ellenes bírói döntés (Abtv. 27. § (1) bekezdése):

A [redacted] Szakszervezet [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted] kérelmezett ellen sztrájk jogszerűségének megállapítása iránt indított nemperes
eljárásban a Kúria mint felülvizsgálati bíróság által hozott Mpk.II.10.027/2022/5.
végzése.

Elsőfokú eljárás: Fővárosi Törvényszék Munkaügyi Kollégiuma 2022. november 9.
napján kelt, 12.Mpk.75.207/2022/8. sorszámú végzése.

Másodfokú eljárás: Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 2022. november 22.
napján kelt, 1.Mpkf.35.139/2022/6. sorszámú végzése.

Indítványozó tehát a rendelkezésére álló rendes jogorvoslati lehetőségét kimerítette, valamint élt a felülvizsgálati eljárás rendkívüli jogorvoslati eljárásával is, melyben született végzés megsemmisítését kéri.

Az Indítványozó Alaptörvényben biztosított jogai, melyeket az alaptörvény-ellenes bírói döntés sérti [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja]:

Alaptörvény, XVII. cikk (2) bekezdése:

„Törvényben meghatározottak szerint a munkavállalóknak, a munkaadóknak, valamint szervezeteiknek joguk van ahhoz, hogy egymással tárgyalást folytassanak, annak alapján kollektív szerződést kössenek, érdekeik védelmében együttesen fellépjenek, amely magában foglalja a munkavállalók munkabeszüntetéshez való jogát.”

Alaptörvény 28. cikk:

„A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

II. Indokolás

1. Történeti tényállás

Az Indítványozó munkáltatónak, mint kérelmezőnek a [REDACTED] Szakszervezet kérelmezettel szemben sztrájk jogszerűségének megállapítása iránt indult nemperes eljárásban az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék Munkaügyi Kollégiuma 2022. február 10. napján kelt, 12.Mpk.75.207/2022/8. sorszámú végzésében elutasította a kérelmező által benyújtott, a kérelmezett által 2022. november 9. napjára 14:00 és 16:00 óra közötti időtartamra bejelentett és megtartott figyelmeztető sztrájk jogellenessége megállapítása iránti kérelmét.

A munkáltató fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 2022. november 22. napján kelt, 1.Mpkf.35.139/2022/6. sorszámú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

A munkáltató által benyújtott felülvizsgálati kérelem alapján a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság 2023. február 22. napján kelt, Mpk.VIII.10.163/2022/6. sorszámú végzésével (a továbbiakban: „Végzés”) a másodfokú bíróság jogerős végzését hatályában fenntartotta.

A Kúria Végzésében arra az álláspontra jutott, hogy önmagában a sztrájkkövetelések megfogalmazása visszaélésszerűnek nem minősülhet, az erre irányuló nyilatkozat önmagában nem okozhat a munkáltatónak semmilyen hátrányt, ami pedig a visszaélésszerű joggyakorlás fogalmi eleme (Végzés [62] bekezdés). A Kúria kifejezetten fenntartotta azt az ítélkezési gyakorlatot, amelynek értelmében több sztrájkkövetelés esetén a kezdeményezett, illetve megtartott sztrájk jogszerűnek minősül, ha van legalább egy olyan követelés, amely a Sztrájk tv. 1. § (1) bekezdésének és 2. § (1) bekezdésének megtartásával a Sztrájk tv. 3. § (1) bekezdésbe nem ütköző cél elérésére irányul (Mfv.II.10.116/2010/3.; Mfv.II.10.855/2011.; Mpk.X.10.017/2021/4 megjelent:BH2021.235.; 1/2013. (IV. 8.) KMK vélemény) (Végzés [59] bekezdés).

A Kúria megállapításai szerint a sztrájjal kapcsolatos, az érintett felek részéről megvalósuló, a felülvizsgálati kérelemben is hivatkozott kommunikáció, annak a nyilvánosság, illetve harmadik személyek tájékoztatására, véleményük formálására irányuló tartalma, jellege nem vonható be a sztrájkkövetelés, illetve a figyelmeztető sztrájk jogszerűsége megítélésének körébe, és a joggal való visszaélés megvalósulásának megítélését sem érinti (Végzés [65] bekezdés).

A Kúria által a Végzésben hivatkozott fenti joggyakorlat súlyosan alapjogsértő eredményre vezet az alábbiak szerint.

2. Jogi érvelés

Magyarország Alaptörvényének XVII. cikk (2) bekezdése alapján a szakszervezeteknek joguk van ahhoz, hogy érdekeik védelmében együttesen fellépjenek, amely magában foglalja a munkavállalók munkabeszüntetéshez való jogát. Joguk van ugyanakkor a munkáltatóknak és a munkavállalóknak, valamint szervezetiknek ahhoz is, hogy a munkaharc elkerülése vagy megszüntetése érdekében egymással tárgyalásokat folytassanak, ennek eredményeként esetlegesen létrejövő megállapodásaikat pedig kollektív szerződésben rögzítsék. Az Alaptörvény XVII. cikk (2) bekezdése értelmében: „Törvényben meghatározottak szerint a munkavállalóknak, a munkaadóknak, valamint szervezeteiknek joguk van ahhoz, hogy egymással tárgyalást folytassanak, annak alapján kollektív szerződést kössenek, érdekeik védelmében együttesen fellépjenek, amely magában foglalja a munkavállalók munkabeszüntetéshez való jogát.”

Az Alaptörvény rendelkezése szerint a kollektív szerződés (ideértve a kollektív erejű megállapodásokat is) a jogrend része, amely az erre vonatkozó törvény keretei között fejti ki hatását. Az Mt. 13. §-a a kollektív szerződést a munkaviszonyra vonatkozó szabályok körében helyezi el, az a munkaviszonyban álló felek jogaira és kötelességeire vonatkozó szabályokat tartalmazhat, sajátos jogforrási természettel bír.

Ezzel szemben a dolgozókat gazdasági és szociális érdekeik biztosítására illeti meg a sztrájk joga [a sztrájról szóló 1989. évi VII. törvény (a továbbiakban: „**Sztrájk tv.**”) 1. § (1) bekezdés]. Az érdekvitában a munkáltatóval szemben megfogalmazott követelés kikényszerítése érdekében biztosítja az Alaptörvény a munkavállalók számára végső eszközként a sztrájk alkotmányos alapját is.

Az Alaptörvény a sztrájk alkotmányos alapjogának tulajdonképpeni ellentétpárjaként **határozza meg az Alaptörvény a munkáltatók jogosultságát a kollektív szerződés megkötésére.** A kollektív alku megkötéséhez fűződő alapjog magában foglalja a kollektív szerződés rendelkezéseinek betartásához, betartatásához, illetve jogi úton történő kikényszeríthetőségéhez való jogot is. A sztrájkhoz való jog ellenpontját nem önmagában a kollektív alku megkötéséhez fűződő alapjog képezi, hanem a kollektív alku betartatása és kikényszeríthetősége és annak eredményeként létrejövő munkabéke is. Ezáltal ugyanis - a kollektív megállapodás időbeli hatályának tartamára - a munkáltató jogszerűen érheti el a sztrájk kizárásának lehetőségét és ezzel egy adott időszakra a megállapodásban foglalt kérdések tárgyában a munkabéke megvalósulását.

A két alapjog jogi természetéből eredően a két alapjog együttes gyakorlása (a kollektív szerződéskötés alaptörvényben foglalt alkotmányos joga és a munkavállalók munkabeszüntetéshez való joga) ugyanazon gazdasági és szociális érdek biztosítása céljából

nem lehetséges, a **két alapjog együttes gyakorlása kizárja egymást**, azok együttesen nem érvényesülhetnek. A munkáltató, és a kollektív szerződés megkötésére, módosításra jogosított szakszervezetek, mint az Alaptörvény XVII. cikk (2) bekezdésében rögzítettek alapján tárgyalás folytatására és annak alapján kollektív szerződés kötésére jogosított személyek/szervezetek alapjogának gyakorlása szembekerül munkabeszüntetésre jogosított szakszervezet, illetve az általa képviselt munkavállalókat megillető alapjog gyakorlásával. A kollektív szerződés megkötésének egyik – ha nem a legfőbb – célja ugyanis a munkabéke megteremtése. A kollektív szerződés (ideértve a kollektív erejű megállapodásokat is) az Mt. 14. §-ának megfelelően a felek kölcsönös és egybehangzó jognyilatkozatával jön létre, így megkötése mind a munkáltatói, mind a munkavállalói oldalról kompromisszumos megállapodásokat feltételez. A kölcsönösen nyújtott engedmények mindkét fél részéről joggal támasztják azt az elvárást, hogy a megállapodás betartása kerüljön, az abban foglalt kérdések pedig rendezettnek legyenek tekinthetők. Kiüresítené és súlytalanná tenné a kollektív szerződéskötés alapjogát, ha az így létrejött megállapodások a munkavállalói érdekképviseltek részéről utóbb megkérdőjelezhetőek és figyelmen kívül hagyhatóak lennének, esetleg azok újratárgyalása érdekében ugyanolyan eszközökkel élhetnének a szakszervezetek, mint ha az adott kérdésben egyáltalán nem is lenne hatályban kollektív szerződés. Ilyen esetben a munkáltató hiába kötne kollektív szerződést, nem bízhatna alappal abban, hogy a kollektív szerződésben foglalt kérdés legalább a kollektív szerződés időbeli hatálya alatt rendezettnek tekinthető. **A kollektív szerződés célja így ténylegesen a munkáltató szempontjából nem tudna érvényre jutni, ennek kiüresedése miatt maga a kollektív szerződés megkötéséhez fűződő alapjog gyakorlása szenved csorbát.** Alapjogi kollíziót eredményez tehát az, hogy a munkáltató, és a kollektív szerződés megkötésére, módosítására jogosított szakszervezetek, mint az Alaptörvény XVII. cikk (2) bekezdésében rögzítettek alapján tárgyalás folytatására és annak alapján kollektív szerződés kötésére jogosító alapjog jogosítottjai az adott alapjog gyakorlása által egy ugyanolyan alapjogi pozícióban lévő, munkabeszüntetésre jogosítottal kerülnek szembe. A két alapjog ütközik úgy, hogy az egyik érvényesítése a másik rovására történik.

A fenti alapjogok összeütközésének feloldásaként a Sztrájk tv. 3.§ (1) bekezdés d) pontja ugyanis akként rendelkezik, hogy sztrájk jogszerűen ***nem folytatható a kollektív szerződésben rögzített megállapodás megváltoztatása érdekében a kollektív szerződés hatályának ideje alatt***. A fentiek értelmében tehát jogellenes a sztrájk, amennyiben kollektív szerződésben rögzített megállapodás megváltoztatása érdekében a kollektív szerződés hatályának ideje alatt szervezik.

Az Alaptörvény és a Sztrájk tv. vonatkozó rendelkezéseinek együttes értelmezése alapján megállapítható, hogy a kollektív szerződés aláírásával az aláíró szakszervezet a munkabéke fenntartása érdekében lényegében azt vállalja, hogy a megállapodás hatálya alatt tartózkodik a munkaharc eszközeitől (demonstrációk/munkabeszüntetés szervezésétől) – legalább a kollektív szerződés tárgyát képező kérdésekben. A munkabéke érdekében történő kollektív szerződéskötéshez való alapjog gyakorlása és a munkavállalók munkabeszüntetéshez való joga közti ellentét a kollektív szerződéskötéshez való alapjog „javára” került eldöntésre. A kollektív szerződés tehát magában foglalja az úgynevezett békekötelezettséget, a békekötelelem alapján a kollektív szerződés időtartama alatt mindkét fél köteles tartózkodni a munkaharctól, ezért a Sztrájk tv. kifejezetten jogellenesnek minősíti a kollektív szerződésben rögzített megállapodás megváltoztatása érdekében a kollektív szerződés hatályának ideje alatt kezdeményezett sztrájkot. A békekötelezettségnek a jogszabály erejénél fogva, a felek erre vonatkozó külön megállapodása nélkül is érvényesülnie kell.

Amennyiben a kollektív alku eredményeként létrejövő békekötelem nem érvényesülhet a kollektív szerződésben foglalt megállapodás ellenére, úgy kijelenthető, hogy a kollektív szerződés megkötéséhez fűződő alapjog is sérelmet szenved, hiszen a kollektív szerződés jogintézménye kiüresedik, lényegét veszti. A kollektív tárgyalások folytatásához és kollektív szerződés kötéséhez való jog a fent bemutatottak alapján tágan értelmezendő, magában foglalja a kollektív szerződés rendelkezéseinek betartásához, betartatásához, illetve jogi úton történő kikényszeríthetőségéhez való alkotmányos jogot is. Az alkotmányjogi panasz tárgyát képező, a Kúria Mpk.VIII.10.163/2022/6. sorszámú Végzése ellentétben áll ezzel az Alaptörvényből fakadó joggal, mivel a kollektív szerződés kötésére irányuló alapjog egyik lényegi elemét, tehát a kollektív norma betartásához fűződő jogot a kollektív szerződést kötő munkáltatótól megvonta.

Alapjogsértő eredményre vezet a Kúria által kialakított – ezáltal következetesen érvényesített – ítélezési gyakorlat, amelynek értelmében több sztrájkkövetelés esetén a kezdeményezett, illetve megtartott sztrájk jogszerűnek minősül, ha van legalább egy olyan követelés, amely a Sztrájk tv. 1. § (1) bekezdésének és 2. § (1) bekezdésének megtartásával a Sztrájk tv. 3. § (1) bekezdésbe nem ütköző cél elérésére irányul (Mfv.II.10.116/2010/3.; Mfv.II.10.855/2011.; Mpk.X.10.017/2021/4 megjelent:BH2021.235.; 1/2013. (IV. 8.) KMK vélemény). Az Indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok – így különösen a Kúria – egyszerűen figyelmen kívül hagyták a kollektív szerződéskötéshez (és a kollektív alku betartatásához) fűződő munkáltatói jog alapjogi jellegét, amikor a fenti bírói gyakorlatra hivatkozással kijelentették, hogy a sztrájkfelhívással kapcsolatos kommunikáció, annak a nyilvánosság, illetve harmadik személyek tájékoztatására, véleményük formálására irányuló tartalma, jellege nem vonható be a sztrájkkövetelés jogszerűsége megítélésének körébe, és a joggal való visszaélés megvalósulásának megítélését sem érinti. Ezzel ugyanis az eljáró bíróságok a kollektív megállapodás betartásához fűződő alkotmányos joggal szemben erősebb védelemben részesítették az egyébként nyilvánvalóan kitalált ok miatti sztrájkjogot. **A Sztrájk tv. ilyen értelmezése álláspontunk szerint ellentétes az Alaptörvény 28. cikkében foglalt értelmezési alapelvvel is,** amely kötelező jelleggel írta elő a bíróságok számára, hogy a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék.

Kétségtelen, hogy a jogszerűség tekintetében a konkrétan megfogalmazott sztrájkkövetelések alapján lehet dönteni (Mpk.X.10.017/2021/4 megjelent:BH2021.235.; 1/2013 (IV. 8.) KMK vélemény I. pont), **ugyanakkor az egyes sztrájkkövetelések önmagukban, külön-külön történő vizsgálata még nem lehet elegendő a sztrájk jogszerűségének megállapításához.** A sztrájk jogszerűségének megítélése ugyanis egyúttal ezen követelések összességében történő vizsgálatát is szükségképpen feltételezi, különösen a sztrájk szervezőjének magatartása, szándéka figyelembevételével. E körben az eljáró bíróságoknak, így a Kúriának is azt kellett volna (a jelen ügyben is) értékelniük, hogy a kérelmezett szakszervezet jogszerűnek minősíthető követelései a Sztrájk tv.-be ütköző követelésekhez képest súlyukat tekintve lényegesen kisebb jelentőségűek voltak. A Kúria Végzése alapjául szolgáló esetben a kérelmezett szakszervezet a kiemelt módon kommunikált bérkövetelésének érvényre juttatása mellett azért fogalmazta meg ezeket a további követeléseket is, hogy a sztrájk ne legyen teljesen nyilvánvalóan jogellenes.

Az Indítványozó álláspontja szerint a Kúria és az eljáró bíróságok jogértelmezése a Sztrájk tv. 1. § (3) bekezdésében és a Sztrájk tv. 3. § (1) bekezdésének a) pontjában foglalt rendelkezések együttes értelmezéséből nem levezethető. A Végzés [59] bekezdésében hivatkozott bírói gyakorlat [miszerint több sztrájkkövetelés esetén a kezdeményezett, illetve megtartott sztrájk jogszerűnek minősül, ha van legalább egy olyan követelés, amely a Sztrájk tv. 1. § (1)

bekezdésének és 2. § (1) bekezdésének megtartásával a Sztrájk tv. 3. § (1) bekezdésbe nem ütköző cél elérésére irányul] – különösen a Sztrájk tv. 2010. december 31. napjától hatályos módosítására is tekintettel a – meghaladottá vált abban a tekintetben, hogy annak feltétel nélküli és korlátlan – a konkrét eset körülményeinek figyelmen kívül hagyásával történő – alkalmazása visszaélészerű joggyakorlat előtt nyithatja meg a teret. **A hivatkozott bírói gyakorlat korlátlan fenntartása lehetőséget biztosít a szakszervezetek számára arra, hogy az esetlegesen nyilvánvalóan jogellenes célból megtartani kívánt sztrájkot néhány – akár súlyát tekintve jelentéktelen, de formálisan a Sztrájk tv. tilalmaiba nem ütköző – követelés felvételével „jogszerűvé” tegyék annak szervezői.** Ennek eredményeként a szakszervezet kollektív szerződés rendelkezéseinek ellenére akár teljességgel rosszhiszeműen is szervezhet és tarthat sztrájkot a kollektív szerződésben rögzített megállapodás megváltoztatására irányuló célból is, és ennek érdekében akár nyílt sztrájkfelhívással is élhet a munkavállalók irányába. **Indítványozó álláspontja szerint ez sérti a munkáltatónak a kollektív tárgyalások folytatásához és kollektív szerződés kötéséhez való jogából eredő, a kollektív szerződés rendelkezéseinek betartásához, betartatásához fűződő alkotmányos jogát is.** Véleményünk szerint ez a jogértelmezés ellenétes az Alaptörvény 28. cikkében foglalt értelmezési alapelvvel, hiszen nyilvánvalóan nem lehetett a jogalkotó szándéka, hogy a Sztrájk tv. tilmainak ilyen egyszerű megkerülésével akár kollektív szerződés rendelkezéseinek megváltoztatása céljából is lehessen munkabeszüntetést szervezni.

A bírói gyakorlat könnyen kijátszhatóvá teszi a Sztrájk tv. 3. § (1) bekezdésének a) pontjában foglalt rendelkezést, ami a kollektív tárgyalások folytatásához és kollektív szerződés kötéséhez való alapjog sérelmét eredményezi. Természetesen nem minden szakszervezeti követelés tart számot azonos munkavállalói érdeklődésre, nem lehet minden követeléssel egyforma munkavállalói támogatást szerezni egy kollektív munkaügyi vitában. **Egyes kérdésekben megfogalmazott követelések** – a Végzés alapjául szolgáló ügyben ilyen volt az alaphéremelés, egyes pótlékok „alaphéremelése”, Kollektív Szerződésben történő rögzítése – nyilvánossághoz való közvetítésével nagyobb számú munkavállalói tömeg mozgatható meg, a sztrájkkövetelések összeállításánál a szakszervezetek ezt szempontként figyelembe is veszik.

Ha a sztrájk szervezői a munkabeszüntetést Sztrájk tv.-be ütköző céljainak elérését is következmények és korlátok nélkül széles körben kommunikálhatják, úgy azzal olyan mértékű támogatást szerezhetnek a munkavállalók körében, amelyet esetleges egyéb, a Sztrájk tv.-be nem ütköző követelések adott esetben nem kapnának. Az első- és másodfokú bíróságok, valamint a Kúria jogértelmezésének széles körű elterjedése olyan gyakorlat kialakulását teszi lehetővé, ami alapján a szakszervezetek az egyértelműen jogellenes (a kollektív szerződésben rögzített megállapodás megváltoztatására irányuló) célok nyílt és korlátlan kommunikálásával indokolatlanul széleskörű munkavállalói támogatást szerezhetnek a sztrájk megtartásához, holott ez nyilvánvalóan és aránytalanul sérti a kollektív szerződés rendelkezéseinek betartásához és betartatásához fűződő alkotmányos jogot is. További veszélye ennek a jogértelmezésnek és gyakorlatnak, hogy hosszú távon nem teszi érdekeltté a munkáltatókat a kollektív szerződés megkötésében és az erre irányuló tárgyalások folytatásában, hiszen a továbbiakban ez sem jelent számukra garanciát a munkabeszüntetést elkerüléséhez. Ezzel pedig ugyancsak az Alaptörvény XVII. cikk (2) bekezdésében foglaltak, végső soron pedig éppen a munkavállalók érdekei sérülnek. Az Indítványozó álláspontja szerint kimeríti a sztrájkjoggal való visszaélést [Sztrájk tv. 1. § (3) bek.], ha a szakszervezet a sztrájkfelhívás során az egyértelműen a kollektív szerződésben rögzített megállapodás megváltoztatására irányuló követeléseit széles körben nyíltan kommunikálja, még akkor is, ha a követelések között feltüntet egy-két olyan – a többi követeléshez képest lényegesen kisebb súlyú, kisebb munkavállalói érdeklődésre számot tevő – követelést, amelyek nem ütköznek a Sztrájk tv. 3. § (1) bekezdésbe.

Ténylegesen a sztrájk abból a célból valósul meg, amely célból annak kezdeményezése a szakszervezet által a munkavállalók felé kommunikálásra kerül. **A munkabeszüntetésben résztvevő dolgozók ugyanis a szakszervezet felhívására, a felhívásban foglalt célok és követelések érvényre juttatása érdekében fognak részt venni a sztrájkban.** Nem elvárható és nem is életszerű, hogy a munkavállalók megkülönböztessék, hogy a szakszervezet felhívásában foglalt követelések közül melyek ütköznek a Sztrájk tv.-be és melyek tárgyában tartható jogszerűen sztrájk, illetve, hogy mérlegeljék, hogy ha „csak” az egyébként nem jogellenes követelések vonatkozásában kerülne megtartásra a sztrájk, úgy azon részt vennének-e vagy sem. A sztrájkban részt vevő munkavállalók szemszögéből a sztrájkkövetelések nem választhatóak szét „jogszerű” és „jogellenes” követelésekre. A sztrájk nyilvánvalóan a felhívásban foglaltak valamennyi követelés érdekében fog megvalósulni, így Indítványozó álláspontja szerint nem hagyható figyelmen kívül a munkabeszüntetést szervező szakszervezet ezzel kapcsolatos kommunikációja.

A munkabeszüntetés tehát ténylegesen a szakszervezet által közölt és kommunikált felhívásban foglalt követelések érvényre juttatása érdekében valósul meg, így Indítványozói értelmezés szerint a felhívás tartalmának vizsgálata mindenképpen tárgyát kell, hogy képezze a sztrájkjoggal való visszaélés és a sztrájk jogszerűsége vizsgálatának. A Kúria megállapításai szerint a sztrájkkal kapcsolatos, az érintett felek részéről megvalósuló, a felülvizsgálati kérelemben is hivatkozott kommunikáció, annak a nyilvánosság, illetve harmadik személyek tájékoztatására, véleményük formálására irányuló tartalma, jellege nem vonható be a sztrájkkövetelés, illetve a figyelmeztető sztrájk jogszerűsége megítélésének körébe, és a joggal való visszaélés megvalósulásának megítélését sem érinti (Végzés [65] bekezdés). Indítványozó álláspontja szerint érthetetlen, hogy a Tisztelt Kúria miért helyezkedett arra az álláspontra, hogy a sztrájk szervezése során a sztrájk céljaival és a sztrájkkövetelésekkel összefüggésben nyilvánosságra hozott kommunikáció és felhívások ne lennének bevonhatóak a sztrájk jogszerűsége megítélésének körébe. **A sztrájkjoggal való visszaélés vizsgálata során, ha valaminek jelentősége van, akkor az éppen az, hogy a szakszervezet a sztrájkot ténylegesen milyen követelések érvényre juttatása érdekében szervezi, mi az a cél, amire a munkabeszüntetés valójában irányul.** Ez pedig elsődlegesen a sztrájk céljairól szóló, a szakszervezet által a munkavállalók számára közzétett kommunikációból, felhívásokból ismerhető meg.

A sztrájk jogellenességének megítélése nem korlátozódhat az egyes követelések jogszerűségének vizsgálatára, egy-két formálisan jogszerű sztrájkkövetelés nem adhat alapot a munkabeszüntetés jogszerűvé tételére, **a sztrájkjoggal való visszaélés pedig megvalósulhat akkor is, ha a sztrájkkövetelések összességének értékelése során megállapítható, hogy a lényeges és fő sztrájkkövetelés(ek) tárgyában a munkabeszüntetésre a Sztrájk tv.-ben foglalt nyilvánvaló tilalomba ütközés miatt jogszerűen nem kerülhet sor.** Joggal való visszaélés akkor állapítható meg, ha valamely alanyi jog gyakorlása formálisan jogszerűen, ám mégis rendeltetésével össze nem férő célból történik. A sztrájkjoggal való visszaélés [Sztrájk tv. 1. § (3) bekezdés] vizsgálatához tehát természetszerűleg nem elegendő az egyes követelések formális jogszerűségének vizsgálata (azaz, hogy van-e legalább egy olyan követelés, amely törvénybe nem ütköző cél elérésére irányul). A rendeltetéssel össze nem függő cél megítélése kizárólag az eset összes körülményeinek ismeretében történhet. E körben értékelendő különösen, de nem kizárólagosan a követelések egymáshoz való viszonya, célja, a sztrájk szervezőjének ezzel kapcsolatos kommunikációja/magatartása, esetleges rosszhiszemősége.

Amennyiben fennmarad az a bírói gyakorlat, amely a fenti elv (miszerint „több sztrájkkövetelés esetén a sztrájk jogszerű, ha van legalább egy olyan követelés, amely törvénybe nem ütköző cél

elérésére irányul”) alkalmazhatóságát korlátlanul, a sztrájk tényleges és valós céljára tekintet nélkül fogadja el, úgy azzal egyúttal az is deklarálásra kerül, hogy a sztrájk szervezőinek elegendő mindig csak egy törvénybe nem ütköző célt keresni ahhoz, hogy az egyébként nyilvánvalóan jogellenes cél(ok)ból megtartani kívánt munkabeszüntetésre minden akadály nélkül sor kerülhessen.

Az Indítványozó álláspontja szerint a Végzésben hivatkozott bírói gyakorlat [miszerint több sztrájkkövetelés esetén a kezdeményezett, illetve megtartott sztrájk jogszerűnek minősül, ha van legalább egy olyan követelés, amely a Sztrájk tv. 1. § (1) bekezdésének és 2. § (1) bekezdésének megtartásával a Sztrájk tv. 3. § (1) bekezdésbe nem ütköző cél elérésére irányul (Mfv.II.10.116/2010/3.; Mfv.II.10.855/2011.; Mpk.X.10.017/2021/4 megjelent: BH2021.235.; 1/2013. (IV. 8.) KMK vélemény)] **alapjogsértő eredményre vezet akkor, ha annak feltétel nélküli és korlátlan – a konkrét eset körülményeinek figyelmen kívül hagyásával történő – alkalmazhatóságát fogadjuk el, mivel az visszaélésszerű joggyakorlatra ad lehetőséget.** A hivatkozott bírói gyakorlat korlátlan fenntartása lehetőséget biztosít a szakszervezetek számára arra, hogy az esetlegesen nyilvánvalóan jogellenes célból – kollektív szerződésben rögzített megállapodás megváltoztatása érdekében a kollektív szerződés hatályának ideje alatt – megtartani kívánt sztrájkot néhány jelentéktelen, de formálisan a Sztrájk tv. tilalmaiba nem ütköző követelés felvételével „jogszerűvé” tegyenek annak szervezői.

A kollektív tárgyalások folytatásához és kollektív szerződés kötéséhez való jog magában foglalja a kollektív szerződés rendelkezéseinek betartásához, betartatásához, illetve jogi úton történő kikényszeríthetőségéhez való alkotmányos jogot is. Az alkotmányjogi panasz tárgyát képező, a Kúria Mpk.VIII.10.163/2022/6. sorszámú Végzése ellentétben áll ezzel az Alaptörvényből fakadó joggal, mivel a Kúria jogértelmezése csorbítja a kollektív szerződést kötő munkáltatót megillető, a kollektív szerződés kötésére való alapjog egyik lényegi elemét, a kollektív norma betartásához fűződő jogot. A Végzésben foglaltak érvényesülése esetén a kollektív szerződés előnye megszűnik, az alapjog kiüresedik, annak jogosultjai az alkotmányos alapjogukkal érdemben nem élhetnek. Az arra jogosultak a munkajogban érvényesülő alapjogok összeütközésének feloldásaként rendelkező és az alapjog megfelelő módon történő érvényesülését biztosító Sztv.-nek a sztrájkot ebben az esetben jogellenesnek minősítő rendelkezésében nem bízhatnak. Az Indítványozó álláspontja szerint a hivatkozott alaptörvényi rendelkezéssel nem áll összhangban a jelen alkotmányjogi panasszal támadott Végzés, amely az Indítványozó kollektív szerződés kötéséhez fűződő, Alaptörvényben biztosított jogán alapuló jogos érdekét sérti, és mind az alapjogok kollíziójára, mind a kollektív szerződések alapvető gazdasági, versenyjogi, szociális jelentőségére tekintettel egyben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés is.

Az Indítványozó álláspontja szerint a kialakult bírói gyakorlat jelentette alapjogsértő helyzet kiküszöbölhető lenne, amennyiben sztrájk jogellenességének megítélése nem korlátozódna csupán az egyes követelések jogszerűségének vizsgálatára, hanem részét képezné a sztrájkkövetelések összességében történő, azok egymáshoz való viszonyának vizsgálata, továbbá a sztrájk céljaival és a sztrájkkövetelésekkel összefüggésben nyilvánosságra hozott kommunikáció és felhívások értékelése is. Egy ilyen – az eset összes körülményeit figyelembe vételével elvégzett vizsgálat során – juthat olyat megállapításra a jogalkalmazó, hogy jogellenes volt a sztrájk akkor is, ha a sztrájkkövetelések összességének értékelése során megállapítható, hogy a lényeges és fő – így különösen a sztrájkfelhívás során is ekként kommunikált – sztrájkkövetelés(ek) tárgyában a munkabeszüntetésre a Sztrájk tv.-ben foglalt nyilvánvaló tilalomba ütközés miatt jogszerűen nem kerülhetett volna sor. Az ilyen bírói joggyakorlat összhangban lenne az Alaptörvény 28. cikkében foglalt értelmezési elvvel és kiküszöbölné azt az alapjogsértő helyzetet, hogy a szándékosan és rosszhiszeműen a kollektív szerződésben

rögzített megállapodás megváltoztatása érdekében szervezett, de egy-két formálisan a Sztrájk tv. rendelkezéseibe nem ütköző követeléssel „jogszerűvé” tenni kívánt sztrájk ne élvezzen védelmet a munkáltatónak a kollektív megállapodás megkötéséhez és betartatásához fűződő alapjogával szemben.

A fentiekre figyelemmel kérjük a Tisztelt Alkotmánybíróságtól, hogy döntése meghozatala során alkotmányos követelményként állapítsa meg, hogy a rendes bíróságoknak, s így a Kúriának is a sztrájkköveteléseket összességükben, a sztrájk szervezőjének a sztrájkkal kapcsolatos kommunikációja és felhívásai tükrében kelljen vizsgálnia egy-egy nemperes eljárás során, és ezek együttes értékelése során megállapítania, hogy a sztrájkjog gyakorlása nem visszaélészerű-e. Amennyiben így van – mint a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló Végzés esetében – ne adjon szabad utat egy nyilvánvalóan kitalált ok miatti sztrájkjog gyakorlásnak, az ugyanis az alapjogi értelemben vett joggyakorlással ellentétes lenne.

III. Alkotmányjogi panasz előterjesztésének lehetősége, alkotmányjogi panasz illetéke

Az Abtv. 30 § (1) bekezdése alapján, az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. A Kúria jelen alkotmányjogi panasszal támadott Végzésének elektronikus letöltése 2023. március 13. napján történt meg, így jelen panasz benyújtására törvényes határidőn belül kerül sor.

Az Indítványozó, a Kúria támadott Végzésben lezárt nemperes eljárásban, mint kérelmezett az Abtv. 27. § (2) bekezdése szerinti egyedi ügyben érintett személynek minősül.

Az Abtv. 54. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság előtti eljárás **illetékmentes**.

IV. Eljáró jogi képviselő képviseleti jogának igazolása és nyilatkozat az indítványozó nevének nyilvánosságra hozataláról

Jelen kérelemmel kezdeményezett eljárásban az Indítványozó képviseletében az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II.27.) AB Tű. határozatának 27. § (1) bekezdése alapján, Dr. Varsányi Péter kamarai jogtanácsos jár el, a mellékelt, az Alkotmánybíróság előtti eljárásra szóló jogi képviselet ellátására vonatkozó meghatalmazás szerint.

Dr. Varsányi Péter kamarai jogtanácsos kamarai tagságát a mellékeltlen csatolt, a Budapesti Ügyvédi Kamara által kiadott hatósági bizonyítvány igazolja.

Indítványozó a jelen eljárással összefüggésben **nem járul hozzá** a nevének nyilvánosságra hozatalához, csatolja az erre vonatkozó adatkezelési nyilatkozatot.

Budapest, 2023. május 11.

Tisztelettel:

képv.: dr. Varsányi Péter
kamarai jogtanácsos